

Podporiť tých, čo chcú naozaj vyrábať

V minulom vydaní sme sa venovali systému podpory mladých farmárov v Maďarsku, teraz prinášame informácie o tom, ako to funguje u susedov v Čechách.

Prezident Spoločnosti mladých agrárnikov ČR, Petr Mahr.

V Českej republike boli mladí farmári tak, ako takmer vo všetkých krajinách EÚ okrem Slovenska, Malty a Holandska, podporovaní aj v programovacom období 2007 – 2013. Skúsenosti z predchádzajúceho obdobia už mohli použiť pri príprave toho aktuálneho. Na obdobie 2014 – 2020 je v Českej republike pre mladých farmárov alokováných 50 miliónov eur, o ktoré budú môcť záujemcovia o podporu pri začiatkoch podnikania v poľnohospodárstve žiadať v štyroch výzvach, ktoré budú vyhlásené priebežne počas celého programovacieho obdobia. Po nedávnej uzávierke prvého kola však bolo zrejme, že záujem vysoko prekročil vyčlenenú alokáciu a úspešná by bola len tretina žiadateľov, čo by bolo veľmi málo, keďže toto opatrenie 3 roky nebolo a niektorí by sa už do ďalšej výzvy nemohli prihlásiť napríklad z dôvodu dosiahnutia vekovej hranice.

Pri príprave podmienok získania podpory spolupracovala s Ministerstvom zemědělství Spoločnosť

mladých agrárnikov. Práve po jej intervencii na ministerstve došlo k navýšeniu finančných prostriedkov do prvej výzvy na podporu mladých farmárov. Prostriedky boli získané pravdepodobne z rozpočtu ministerstva. Výsledkom teda je, že zo 681 podaných žiadostí bolo 618 podporených, čo je 90 – percentná úspešnosť. Prezident Spoločnosti mladých agrárnikov Petr Mahr na seminári organizovanom Združením mladých farmárov na Slovensku počas Celoslovenských dní poľa vo Dvoroch nad Žitavou účastníkom priblížil filozofiu, na základe ktorej sa bude toto opatrenie v Čechách realizovať.

„Žiadateľ v čase podania žiadosti nesmie dosiahnuť vek 41 rokov a môže mať poľnohospodárske IČO do 24 mesiacov pred podaním žiadosti, čiže mohol začať

s podnikaním v poľnohospodárstve pred vyhlásením výzvy. Nechceli sme diskriminovať tých, ktorí začali s podnikaním v období, keď nebola podpora pre mladých dostupná,“ hovorí Petr Mahr a pokračuje: „Podarilo sa nám tiež presadiť systém, ktorým sa dostane maximum finančných prostriedkov k farmárovi čo najskôr. Podpora bude rozdelená do troch splátok. Prvá splátka je 50 percent zo 45 000 eur a je splatná hneď po podpise dohody. Druhá splátka po uplynutí druhého roku realizácie podnikateľského plánu vo výške 45 percent a posledná čiastka 5 percent je splatná po správnej realizácii podnikateľského plánu.“

Dobre zadefinovať prijímateľov

Pri nastavovaní nových pravidiel už českí mladí farmári čerpali zo skúseností. Išlo hlavne o to, aby podporu získali naozaj tí, ktorí chcú podnikáť, investovať a pridávať hodnotu svojim produktom. „Museli sme lepšie zadefinovať cieľovú skupinu. V minulosti dostali podporu aj takí, ktorí by dnes sitom neprešli. Využili dotáciu a po piatich rokoch podnikanie ukončili. Takých sme chceli vylúčiť. Pre nové obdobie je to už nastavené tak, že bude potrebné deklarovať mini-

málnu štandardnú produkciu vo výške asi 9 500 eur za rok, čo je výška minimálnej ročnej mzdy v ČR. Pokiaľ si teda farmár nezarobí na minimálnu mzdu, nemá nárok žiadať o dotáciu,“ povedal Petr Mahr.

Pri hodnotení projektov môžu žiadatelia získať preferenčné body za splnenie rôznych kritérií. Prioritou je podporiť žiadateľov, ktorí sa venujú živočíšnej výrobe, pestovaniu citlivých komodít a spracovaniu vlastných produktov. Ďalej ekologické a horské hospodárenie, stavby a rekonštrukcie budov pre výrobu, diverzifikácia. Bodmi budú ohodnotené aj vlastné investície žiadateľa, ktoré mohli byť preinvestované opäť 24 mesiacov pred podaním žiadosti.

Kto nebude spracovávať, ani nemusí podávať žiadosť

Kritérium spracovania vlastnej produkcie je veľmi významné. Mladý farmár zaň môže získať až 15 bodov, čo je významný podiel. Snahou je, aby farmári len nevyprodukovali mlieko alebo obilie, a potom čakali na dvore, kto pre to príde. Takto budú motivovaní k spracovaniu, pridávaniu hodnoty a odbytovaniu z dvora alebo farmy. Produkty musia byť schválené Štátnou veteri-

nárnou správou a Štátnou poľnohospodárskou a potravinárskou inšpekciou, to znamená že to nemôže byť len seno alebo výroba krmnej zmesi. Na otázku, či mladí majú záujem o spracovanie, Petr Mahr odpovedal: „Áno, ľudia do toho chcú ísť. Písali sme 18 projektov na mladých začínajúcich poľnohospodárov a všetky boli aj so spracovaním. Je to 15 bodov a buď budú spracovávať a dostanú tú podporu, alebo ani nemusia žiadať, lebo pretlak projektov je obrovský. Práve menšie farmy, ktoré nemajú obrovské množstvo suroviny, napríklad mlieka, dokážu v okolí predať syry (ovčie, kozie, kravské) bez problémov. Pokiaľ by to už bola nadregionálna produkcia, bolo by to zložitejšie. Aj ľudia väčšinou kupujú to, čo je z okolia.“ Najčastejšie ide o vybudovanie výrobní syra a na rozrábku mäsa,

čiže využitie produktov živočíšnej výroby, u ktorých je produkcia celoročná. „Napríklad muštáreň využijem dva, maximálne tri mesiace v roku. Aj výroba džemov alebo zaváranín je len sezónna záležitosť. Pokiaľ ale mám stádo dobytka, môžem zabíjať každý mesiac. Tendencia je dať poraziť zvieru na bitúnku, a potom doma to len rozrobiť a predať. Keď porazí 1 – 2 kusy mesačne, čo je 25 býkov za rok, už uživí rodinu. Keby spracovanie nebolo podporované, ľudia by do toho nešli, ale ak je to podporené priemerne 40 percentami, záujem je obrovský a kto požiada, má veľkú šancu podporu aj dostať, lebo spracovanie je proste prioritou. Keď sme tých ľudí donútili, aby si zaobstarali dobytok, tak im musíme povôľiť to nejako aj spracovať a predať,“ myslí si P. Mahr.

Pokračovanie na 8. strane

Menšie farmy dokážu v okolí bez problémov predať napríklad kozie syry, o ktoré je veľký záujem.

Mimoriadna ponuka za 71.000 € bez DPH

Kombinovaná sejačka KUHN ESPRO 6000R

vysoká kvalita sejby

- pracovný záber 6,0 m
- medziradková vzdialenosť 150 mm
- pneumatický výsevný systém, elektrické dávkovanie
- dvojkotúčová výsevná jednotka
- objem zásobníka 3500 litrov
- pre konvenčné aj minimalizačné technológie
- vysoká kvalita práce aj pri vyšších rýchlostiach
- nízka energetická náročnosť
- elektronické ovládanie a kontrola, ISOBUS
- zavlačovací rám, značkovače

- 1 Špeciálny nosný rám výsevných sekcií s polyuretánovými tlmičmi zabezpečuje kvalitnú sejbu aj pri vyšších rýchlostiach
- 2 Zadné utláčacie kolesá ø 900 mm sú voči sebe navzájom predsunuté, čo znižuje valivý odpor a energetickú náročnosť
- 3 Predný pneumatikový pech s dvojradovými tanierovými sekciami s ø 460 mm vytvárajú ideálne sejbové lôžko

www.kuhn.com

be strong, be KUHN

spol. s r.o., Hadovská cesta 6, 945 01 Komárno, tel.: 0911 900 394, www.agroservis.sk

- Agroservis - Západ s.r.o., prevádzka Trnava, Bánovce nad Bebravou, Levice, Radošina
- Agroservis - Stred s.r.o., prevádzka Rimavská Sobota, Víglaš-Pstruša, Oravská Poruba, Turnianska Nová Ves, Hybe
- Agrokomb - Plus spol. s r.o., prevádzka Prešov, Michalovce

Kalendár podujatí

Oznam o podujatí zasielajte na e-adresu: malvina.gondova@profipress.sk.

Pre rýchle sprostredkovanie informácií využite webovú stránku www.rno.sk a svoj oznam nahrajte priamo do Kalendára podujatí.

■ 23. 6. 2016

Deň poľa. Organizátor: OSIVO a.s. Miesto: PD Litovský Mikuláš. Kontakt: gregusova@osivo.sk, tel. č. 0902 902 351.

■ 23. 6. 2016

Deň poľa repky. Organizátor: KWS. Miesto: Čachtice. Kontakt: Mgr. Daša Majerová, Tel. +421 (0) 905 480 633, dasa.majerova@kws.com, <http://www.kws.sk/>.

■ 27. – 29. 6. 2016

Deň poľa SEMPOL. Organizátor: RWA Slovakia s.r.o., Miesto: 27. 6. Koš (obilniny), 28. 6. Blatnica (obilniny), 29. 6. Spišská Belá (obilniny a repka). Kontakt: 0917 427 925.

■ 29. 6. 2016

Deň poľa ozimín SEMPOL. Organizátor: RWA SLOVAKIA, spol. s r. o. Miesto: ÚKSÚP Spišská Belá. Kontakt: +421 (0) 917 427 925, soter@sempol.sk.

■ 17. 8. 2016

Vinohradnícky seminár. Organizátor: Syngenta Slovakia. Miesto: Gbelce. Kontakt: katarina.kralovicova@syngenta.com.

■ 18. – 21. 8. 2016

Agrokomplex. Organizátor: Agrokomplex výstavníctvo š. p. Miesto: Nitra. Kontakt: www.agrokomplex.sk.

■ 25. – 30. 8. 2016

Země živitelka. Organizátor: Výstavisko České Budějovice. Miesto: české Budějovice. Kontakt: <http://www.vcb.cz/kalendar/442-zeme-zivitelka>.

■ 6. – 7. 9. 2016

Dni záhradníckej a komunálnej techniky, X. ročník. Organizátor: Profi Press s.r.o. Miesto: Havlíčkův Brod. Kontakt: Miroslav Šerák, miroslav.serak@profipress.cz, 602 196 088.

■ 6. 9. 2016

Deň poľa kukurice OSEVA HYBRIDS 2016. Organizátor: OSEVA Slovakia s.r.o. Miesto: Marcelová.

■ 13. 9. 2016

Deň poľa kukurice s prezentáciou práce techniky. Organizátor: RPPK Levice. Miesto: ÚKSÚP Želiezovce. Kontakt: 0366313123.

■ 22. 9. 2016

Deň poľa kukurice. Organizátor: Agrion. Miesto: Selice. Kontakt: www.agrion.sk.

Podujatia organizované Agroinštitútom Nitra

Ošetrovanie ošípaných – povinné zaškolenie ošetrovateľov ošípaných v súlade s nariadením vlády SR č. 735/2002 Z. z. Priebežne v termínoch zverejnených na: www.agroinstitut.sk. Kontakt: Ing. Zuzana Repiská, 037/7910 231, 0902/920 860.

■ 12. 7. 2016

Aktualizačná odborná príprava na prácu s veľmi

toxickými látkami a zmesami a toxickými látkami a zmesami. Kontakt: Mgr. Kristína Páleníková, 037/7910 280, mobil: 0907/356 749, fax: 037/7910 159.

■ 15. 7. 2016

Odborné vzdelávanie v oblasti prípravkov na ochranu rastlín pre predajcov. Kontakt: Mgr. Kristína Páleníková, 037/7910 280, mobil: 0907/356 749, fax: 037/7910 159.

■ 25. – 29. 7. 2016

Základy chovu včiel. Ing. Monika Rízeková, 037/7910 296, mobil: 0905835208, fax: 037/7910 159.

■ 23. – 26. 8. 2016

Čo priniesol nový zákon o odpadoch (Zákon č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a súvisiace predpisy). Ing. Gabriela Páleníková, 037/7910 224, 111, fax: 037/7910 159.

■ 8. – 9. 9. 2016

Príprava ku skúškam na ABT. Kontakt: Ing. Rastislav Polák, 037/7910 219, 111, mobil: 0905/262 103, fax: 037/7910 159.

■ 13. – 14. 9. 2016

Aktualizačná odborná príprava bezpečnostných technikov a autorizovaných bezpečnostných technikov. Kontakt: Ing. Rastislav Polák, 037/7910 219, 111, mobil: 0905/262 103, fax: 037/7910 159.

■ 19. 9. – 20. 12. 2016

(presný termín vzdelávania bude zverejnený koncom augusta 2016)

Agroenvironmentálno-klimatické opatrenia. Kontakt: Mgr. Kristína Páleníková, 037/7910 280, mobil: 0907/356 749, fax: 037/7910 159.

■ 19. 9. – 4. 11. 2016

Odborná príprava bezpečnostných technikov. Ing. Rastislav Polák, 037/7910 219, 111, mobil: 0905/262 103, fax: 037/7910 159.

■ 3. 10. – 16. 12. 2016

Základy podnikania a podporné opatrenia v agro-sektore – kurz pre mladých poľnohospodárov v súvislosti s nariadením vlády SR č. 342/2014 Z. z., Ing. Zuzana Repiská, 037/7910 231, 0902/920 860, fax: 037/7910 159.

■ 17. 10. 2016

Základná odborná príprava technikov požiarinej ochrany. Ing. Rastislav Polák, 037/7910 219, 111, mobil: 0905/262 103, fax: 037/7910 159.

■ 7. – 10. 11. 2016

Aktualizačná odborná príprava technikov požiarinej ochrany. Kontakt: Ing. Rastislav Polák, 037/7910 219, 111, mobil: 0905/262 103, fax: 037/7910 159.

Bližšie informácie na: www.agroinstitut.sk.

Úroveň podpory rozdielna

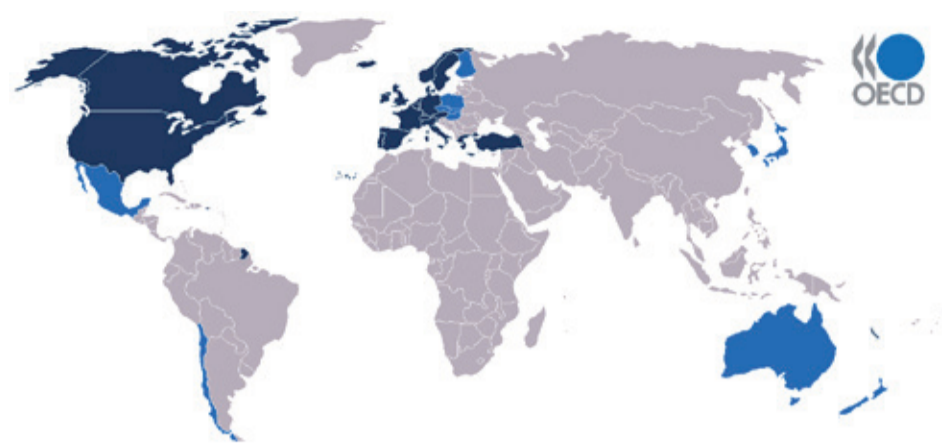
Najnovšia Monitorovacia a hodnotiaca správa poľnohospodárskej politiky OECD poskytuje aktuálne odhady vládnej podpory poľnohospodárstva v krajinách OECD a v ďalších rozvíjajúcich sa ekonomikách.

Týchto 50 krajín tvorí väčšinu svetovej poľnohospodárskej pridanej hodnoty a (v rôznom stupni) všetky čelia rovnakým výzvam a príležitostiam: riešenie rastúceho dopytu po potravinách, nepotravinárske využívanie poľnohospodárskych komodít, využívanie dostupnej pôdy, vody a zdrojov biodiverzity udržateľnejším spôsobom, prispôsobovanie sa a zmiernenie dopadov klimatických zmien a vyrovnávanie sa s často nepredvídateľnými zmenami v zásobovaní, dopyte a politike.

Spolu tieto krajiny poskytli počas rokov 2013 – 2015 ročne priemerne 585 miliárd USD (469 mld. EUR) na priamu podporu poľnohospodárov a ďalších 87 mld. USD (69 mld. EUR) na všeobecné služby podporujúce sektor. V 50 sledovaných krajinách bolo v priemere 68 percent podpory poskytnutej vo forme podpory trhovej ceny a dotácií na náklady alebo produkciu. Relatívne nízka časť podpory bola určená priamo na riešenie problémov alebo nových príležitostí v sektore.

V krajinách OECD sa za posledných 30 rokov podpora znížila zhruba na polovicu a teraz predstavuje približne 17 percent príjmov fariem. Zároveň sa úroveň priemernej podpory v rozvíjajúcich sa ekonomikách zvýšila z veľmi nízkej alebo negatívnej úrovne na priemer krajín OECD. Tieto priemerné údaje však maskujú veľmi rozdielne úrovne podpory. Austrália, Brazília, Kanada, Čile, Kolumbia, Izrael, Kazachstan, Mexiko, Nový Zéland, Južná Afrika, Ukrajina, USA a Vietnam majú úroveň podpory nižšiu (a v niektorých prípadoch oveľa nižšiu)

Členské štáty OECD.

ako priemer OECD, zatiaľ čo úroveň podpory v EÚ, Ruskej federácii a Turecku je zhruba na priemere a Čína a Indonézia mierne nad ním. Najvyššie podpory sú na Islande, v Japonsku, Kórei, Nórsku a Švajčiarsku.

Podpora v jednotlivých skupinách krajín

Najväčší obchodníci s potravinami, či už ide o export alebo import sú Brazília, Čína, Európska únia, Indonézia a USA. V EÚ a USA má podpora poľnohospodárom klesajúci trend – v EÚ je na priemere OECD a v USA výrazne pod ním. V Brazílii, Číne a Indonézii sa podpora zvyšuje. Zatiaľ čo v Brazílii sa podpora posunula z negatívnych čísel v roku 1990 (zdaňovanie farmárov) na veľmi nízku úroveň (menej ako 5 percent hrubého príjmu fariem z poľnohospodárskych politík), podpora v Číne a Indonézii sa zvýšila výrazne a teraz je 20 – 25 percent hrubého príjmu fariem tvoreného poľnohospodárskymi politikami.

Tradičnými exportérmi a kľúčovými hráčmi na svetových trhoch v niektorých komoditách sú Austrália, Kanada, Čile, Nový Zéland a Južná Afrika. Podpora farmárov je veľmi nízka v Austrálii, Číle, na Novom Zélande a v Južnej Afrike (menej ako 5 percent hrubého príjmu fariem z poľnohospodárskych politík) a domáce ceny poľnohospodárskych komodít sú väčšinou prepojené so svetovými cenami. V Kanade sú ceny väčšiny komodít tiež prepojené so svetovými cenami, ale kvôli politickým záťahom do trhov s mliekom,

hydinou a vajčkami a rôznym priamym platbám pre farmárov, je okolo 10 percent hrubého príjmu farmy tvorených poľnohospodárskymi politikami.

Vysoká podpora farmárov pretrváva v Japonsku, Kórei, Nórsku a na Islande, kde okolo polovice hrubého príjmu farmy pochádza z poľnohospodárskych politík. Podpore fariem v Japonsku, Kórei a do určitej miery aj na Islande dominujú aj naďalej formy deformujúce výrobu aj obchod (ide najmä o podporu trhových cien). V Nórsku a vo Švajčiarsku bol podiel týchto opatrení znížený a nahradený priamymi platbami pre poľnohospodárov.

Odporúčania

Monitorovacia a hodnotiaca správa OECD odporúča ďalšie preorientovanie súčasných poľnohospodárskych a potravinárskych politík. Krajiny by podľa týchto odporúčaní mali zamerať svoje poľnohospodárske politiky viac na riešenie problémov a nových príležitostí v sektore – zvyšovať produktivitu, udržateľnejšie využívať prírodné zdroje a zlepšovať postavenie farmárskych domácností. Konkrétne sa to týka investícií do ľudského kapitálu (vzdelávanie, zručnosti a v niektorých prípadoch aj zdravotnícke služby), investícií do fyzickej infraštruktúry a poľnohos-

podárskych inovácií, ktoré odpovedajú na potreby výrobcov a požiadavky spotrebiteľov. Krajiny by mali lepšie definovať a zjednodušiť politiky manažmentu rizík. Transparentne a prístupne by mali byť definované hranice medzi normálnymi podnikateľskými rizikami, ktoré môžu byť vyriešené trhovými nástrojmi a katastrofickými rizikami.

Ďalšími odporúčaniami sú zlepšenie efektívnosti priamych platieb – krajiny by mali definovať konkrétne politické ciele, ako napríklad zlepšenie zaobchádzania so životným prostredím, podpora príjmov farmárov, zlepšenie životnej úrovne vidieckych komunití. Je potrebné presne definovať príjemcov takejto podpory a podľa toho zamerať opatrenia.

Podpora trhových cien by mala byť postupne vylúčená, pretože nie je dobre cieľná a nezasahuje správnych prijímateľov. Okrem toho predstavuje vysoké náklady pre potravinársky priemysel a pre spotrebiteľov s výrazne ničivými dopadmi v krajinách s nízkymi príjmami. Takisto by mali byť postupne vylúčené aj platby založené na veľkosti produkcie, alebo by aspoň mali byť lepšie zacielené na špecifické ciele a prijímateľov. Postupne odstránené by mali byť aj neobmedzené dotácie na vstupy, pretože významný podiel týchto výdavkov uniká preč mimo sektora poľnohospodárstva a v prípade, že pomoc vedie k nadmernému využívaniu vstupov môže dochádzať k negatívnym dopadom na životné prostredie.

Zdroj: OECD
MALVÍNA GONDOVÁ

Podporiť tých, čo chcú naozaj vyrábať

Dokončenie zo 7. strany

V regióne menej administratív

Častým problémom pri spracovaní aj malých množstiev sú prísne podmienky a množstvo administratív, ktorá je rovnaká pre všetky veľkosti prevádzok. Ako sa s tým vysporiadali v Čechách?

„Snažíme sa, aby mali farmári nemuseli plniť rovnaké

podmienky, ako obrovská mliekareň, pretože predáva to, čo sám vyrobí a ak to bude zlé, tak to ľudia kúpia iba raz a sám by si zničil svoje živobytie. Niečo sa už podarilo presadiť, aj keď to ide pomaly. Majú napríklad povolené predávať len vo svojom kraji, potom sa im zníži administratíva, hovorí prezident Spoločnosti mladých agrárnikov a na záver dodáva:

„Naša organizácia je tu

na to, aby mladým poľnohospodárom pomohla pri získavaní informácií, sprostredkovaní ich požiadaviek a otázok smerom na ministerstvo, píšeme projekty. Sám som projekt písal a viem, že pre obyčajného človeka je to veľmi náročné aj časovo, aj odborne. Pri niektorých formulároch a prílohách ani neviete, čo od vás chcú. Keď zašlete otázku na nejakú nejasnosť pri písaní projektu, odpoveď

trvá aj dva týždne. Chceli by sme v tomto pomôcť, aby odpovede prichádzali hneď, aby rétorika smerom k nám bola zrozumiteľná a príprava projektov jednoduchšia. Som členom programovacieho výboru PRV a aj členom poradného zboru ministra poľnohospodárstva, takže o našich problémoch môžeme hovoriť na tých pravých miestach.“

MALVÍNA GONDOVÁ
FOTO – AUTORKA (IT)